

УДК: 343.1

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2022-79-2-11-18>

Лоскутов Тимур Олександрович,
доктор юридичних наук, професор
(Донецький державний університет
внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2686-9201>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРОКІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Статтю присвячено дослідженню правового регулювання строків досудового розслідування в умовах воєнного стану. Проведено аналіз приписів кримінального процесуального законодавства та наукових уявлень щодо правової регламентації строків досудового розслідування під час воєнного стану. Визначено недоліки правового регулювання строків досудового розслідування в період воєнного стану. Запропоновано спосіб усунення недоліків правової регламентації строків досудового розслідування в умовах воєнного стану.

Ключові слова: строки досудового розслідування; зупинення досудового розслідування; розумні строки; ефективність розслідування; правове регулювання; воєнний стан.

Постановка проблеми. Умови проведення воєнних дій на території України ускладнюють ефективну реалізацію положень кримінального процесуального законодавства. Це, зокрема, стосується нормативних приписів, що регламентують процесуальні строки у кримінальному провадженні під час правового режиму воєнного стану. Ситуація збройної агресії зумовлює необхідність особливого законодавчого регулювання кримінальних процесуальних строків. Тому досить актуальним є розгляд питання про правове регулювання строків досудового розслідування в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми правової регламентації процесуальних строків у кримінальному провадженні під час воєнного стану були предметом дослідження таких учених, як І. В. Гловюк, В. А. Завтур, О. В. Капліна, О. В. Лазукова, Л. М. Лобойко, Г. К. Тетерятник та інших. Проте на сьогодні залишаються спірними питання щодо правового регулювання строків досудового розслідування в умовах воєнного стану, що потребують наукового опрацювання.

Метою статті є дослідження правового регулювання строків досудового розслідування в умовах воєнного стану. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання: проаналізувати приписи кримінального процесуального законодавства та наукові уявлення щодо правової регламентації строків досудового розслідування під час воєнного стану; визначити недоліки правового регулювання

строків досудового розслідування в умовах воєнного стану та запропонувати спосіб їх усунення.

Виклад основного матеріалу. Унормування окремих аспектів кримінальних процесуальних строків під час правового режиму воєнного стану міститься в розділі IX-1 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), зокрема у ст. 615 КПК України [1]. У нормативних положеннях останньої після 03 березня 2022 року передбачалося, що у разі відсутності об'єктивної можливості звернення до суду з обвинувальним актом строк досудового розслідування у кримінальному провадженні зупиняється та підлягає поновленню, якщо підстави для зупинення перестали існувати [2].

Водночас наведеною регламентацією процесуальних строків у ст. 615 КПК України не охоплено всіх питань перебігу строків досудового розслідування до моменту складання обвинувального акта. Для стадії досудового розслідування процесуальним законодавством встановлюються граничні (жорсткі) строки, які в період воєнного стану іноді неможливо не порушити. В умовах проведення бойових дій іноді зникає будь-яка можливість здійснювати кримінальну процесуальну діяльність. У зв'язку з цим у доктрині кримінального процесу з'являються пропозиції щодо врегулювання питання обчислення процесуальних строків та зупинення досудового розслідування в умовах надзвичайного, воєнного стану.

Г. К. Тетерятник, дослідивши строки досудового розслідування кримінального провадження в умовах надзвичайних правових режимів, пропонує в ч. 2 ст. 219 КПК України визначити: «Строк досудового розслідування з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня повідомлення особі про підозру щодо кримінальних правопорушень, вчинених на тимчасово окупованих територіях, починає обраховуватися за ч. 2 ст. 219 КПК України з моменту деокупації зазначених територій та/або отримання органами досудового розслідування доступу до таких територій» [3, с. 90]. Також авторка зазначає, що потребує законодавчого врегулювання і питання щодо порядку обчислення та продовження строків досудового розслідування у провадженнях щодо кримінальних правопорушень, учинених на тимчасово окупованих територіях та в районі проведення антитерористичної операції / операції Об'єднаних сил, у яких особі повідомлено про підозру. Одним зі шляхів вирішення цієї проблеми може стати запровадження механізму зупинення кримінальних проваджень в умовах надзвичайних правових режимів [3, с. 90]. Необхідним є внесення доповнення до ч. 1 ст. 280 п. 4 КПК України такого змісту: «якщо у кримінальних провадженнях в умовах надзвичайних правових режимів жодній особі не було повідомлено про підозру» [4, с. 347].

Пропозиції щодо унормування можливості зупинення досудового розслідування в умовах воєнного стану певною мірою було враховано законодавцем. 14 квітня 2022 року Верховною Радою України прийнято зміни стосовно регламентації зупинення кримінальних процесуальних строків. Так, у змісті ст. 615 указано, що в разі введення воєнного стану та якщо відсутня об'єктивна можливість подальшого проведення, закінчення досудового розслідування та звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності, – строк досудового розслідування у кримінальному

провадженні зупиняється на підставі вмотивованої постанови прокурора з викладом відповідних обставин та підлягає поновленню, якщо підстави для зупинення перестали існувати [5]. До того ж у ч. 1 ст. 280 КПК України передбачено п. 4, у якому встановлено, що досудове розслідування може бути зупинене після повідомлення особі про підозру в разі, якщо наявні об'єктивні обставини, що унеможливають подальше проведення досудового розслідування в умовах воєнного стану [5].

Удосконалені нормативні положення щодо зупинення процесуальних строків особливого порядку кримінального провадження, обумовленого правовим режимом воєнного стану, у цілому сприймаються позитивно. Бо в умовах виконання бойових дій має бути інше правове регулювання зупинення процесуальних строків у кримінальному провадженні. Законодавче закріплення підстави зупинення строків досудового розслідування, що пов'язана з неможливістю реалізації процесуальної діяльності під час воєнного стану, убачається досить корисним для практики кримінального процесу.

Однак, вважаємо, слід звернути увагу на недосконалість правової регламентації інституту зупинення досудового розслідування взагалі. Протягом тривалого часу розвитку вітчизняного кримінального процесуального законодавства згаданий інститут охоплювався предметом правового регулювання у кримінальному процесі. Норми щодо зупинення розслідування містилися як у КПК 1922 р. та КПК 1927 р., так і входять у зміст чинного КПК України. Органи досудового розслідування використовували та продовжують застосовувати процесуальні норми стосовно зупинення досудового розслідування для збереження строків досудового кримінального провадження. Крім того, кримінальна процесуальна регламентація зупинення досудового розслідування може мати наслідком порушення вимог європейських стандартів у частині забезпечення права на справедливий судовий розгляд [6, с. 100–101]. Незважаючи на вимогу ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод щодо дотримання розумного строку кримінального провадження, приписи ст. 280 КПК України уможливають тимчасове призупинення перебігу строку, рішення про яке прокурор або слідчий (за погодженням з прокурором) можуть приймати невизначену кількість разів та на будь-який проміжок часу. У разі прийняття такого рішення ретельність та інтенсивність розслідування закономірно зменшується, а відтак – збільшується фактичний проміжок часу від отримання інформації про кримінальне правопорушення до розгляду обвинувачення незалежним і безстороннім судом [7, с. 101–102]. Отже, правове регулювання зупинення досудового розслідування обумовлює ризик порушення права на розумні строки кримінального провадження (права на справедливий судовий розгляд) та ризик зниження ефективності кримінального процесу.

Під час правового режиму воєнного стану держава на підставі ст. 15 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [8] може відступити від міжнародних зобов'язань щодо забезпечення більшості конвенційних прав і свобод на своїй території. Право на справедливий судовий розгляд та, зокрема, право на розумні строки кримінального провадження належать до тих конвенційних прав, від зобов'язань щодо яких держава може відступити.

Отже, Україна в період воєнного стану [9] може відступити від конвенційних зобов'язань, у тому числі щодо забезпечення права на розумні строки кримінального

провадження. Це уможливило припущення про правове регулювання зупинення досудового розслідування з огляду на неможливість здійснення процесуальної діяльності у зв'язку з проведенням бойових дій. Відсутність міжнародного зобов'язання щодо гарантування права на розумні строки кримінального провадження може створювати уявлення про можливість існування правової регламентації інституту зупинення строків досудового розслідування.

Із цим важко погодитися, оскільки унормування підстави зупинення процесуальних строків розслідування, пов'язаної зі здійсненням воєнних дій, може негативно впливати на забезпечення ефективності розслідування. Як справедливо зазначає О. В. Лазукова, аналіз міжнародних документів універсального й регіонального характеру, а також правових позицій Європейського суду з прав людини надав можливість констатувати, що вимога здійснити ефективне розслідування відноситься до норм *jus cogens* і є непорушною навіть в умовах війни чи іншої надзвичайної ситуації [10, с. 13].

У рішеннях у справах «Муравська проти України» та «Яременко проти України» Європейський суд з прав людини зауважив, що ефективність офіційного розслідування визначається загальним обов'язком держави згідно зі ст. 1 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод забезпечувати кожному в межах юрисдикції права і свободи, передбачені цією конвенцією. Таке ефективне розслідування має здійснюватися зі зразковою сумлінністю, швидкістю та оперативністю [11; 12].

Непорушність під час воєнного стану міжнародно-правової вимоги щодо проведення ефективного (ретельного та оперативного) розслідування ставить під сумнів правове регулювання зупинення досудового розслідування у зв'язку з відсутністю можливості здійснення кримінальної процесуальної діяльності, тому що врегулювання зупинення досудового розслідування може негативно позначитися на ефективності розслідування. Через значну кількість зупинення і відновлення досудового розслідування суб'єкти кримінального процесу можуть впливати на збільшення часових меж розслідування та порушувати вимогу ефективного розслідування в умовах воєнного стану.

Крім того, сама по собі формальна процедура зупинення та відновлення досудового розслідування потребує затрати процесуальних ресурсів. Прийняття рішення про зупинення або відновлення досудового розслідування вимагає виконання нормативних приписів ч. 5 ст. 110, ч. 4 ст. 280, ч. 1 ст. 282 КПК України щодо складання відповідних постанов, які характеризуються чіткою структурою та змістовним наповненням [1]. Якщо співробітники органів досудового розслідування декілька разів виносять постанови про зупинення та відновлення досудового розслідування, то вони фактично виконують ще більший обсяг «паперової» роботи. Це не можна визнати прийнятним у період правового режиму воєнного стану, коли процесуальна енергія органів розслідування має спрямовуватися насамперед у змістовний бік процесуальної діяльності, безпосередньо на встановлення обставин учинення кримінального правопорушення.

Таким чином, врегулювання у КПК України зупинення та відновлення досудового розслідування в умовах воєнного стану є недоцільним з таких причин: через існування ризику зниження ефективності досудового розслідування; через необхідність виконання формальної роботи щодо складання процесуальних документів.

У процесуальній теорії є пропозиція щодо доповнення ст. 615 КПК України положеннями, які встановлять можливість продовжити строк досудового розслідування на строк дії на території України чи окремих її місцевостях воєнного чи надзвичайного стану [13]. Таку пропозицію навряд чи можна підтримати, тому що продовження граничного (жорсткого) строку досудового розслідування на увесь термін дії правового режиму воєнного стану також може негативно позначитися на ефективності досудового розслідування. Суб'єкти провадження, продовживши строк досудового розслідування до закінчення дії воєнного стану, можуть зменшувати інтенсивність і швидкість збирання та перевірки відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення. Тому правове регулювання продовження строку досудового розслідування до завершення дії режиму воєнного стану не є найкращим варіантом унормування строків досудового розслідування.

На наш погляд, оптимальним способом правового регулювання під час воєнного стану є нормативне закріплення лише розумного строку для здійснення досудового розслідування. Розумний строк досудового розслідування є більш релевантним обставині проведення бойових дій, аніж граничний (чітко встановлений) строк досудового розслідування, оскільки під час урегулювання винятково розумного строку для проведення досудового розслідування стане непотрібним виконувати великий обсяг формальної, «письмової» роботи щодо складання процесуальних документів про зупинення та відновлення строків досудового розслідування, продовження строків досудового розслідування.

Унормування лише розумного (гнучкого) строку для проведення досудового розслідування в умовах воєнного стану сприятиме ефективності розслідування обставин учинення кримінального правопорушення. Бо строк досудового провадження в такому випадку не буде зупинятися (можливо, неодноразово) на невизначений час, а визначатиметься конкретними обставинами здійснення кримінального провадження. Інакше кажучи, якщо під час здійснення активних бойових дій неможливо провести процесуальні дії, то процесуальний строк збільшується на такий термін, що є розумним (об'єктивно необхідним) для проведення ефективного розслідування. І, навпаки, у разі існування можливості здійснення процесуальної діяльності під час воєнного стану розумний строк досудового розслідування є максимально стислим, але достатнім для ефективного розслідування.

До того ж правова регламентація тільки розумного строку для здійснення досудового розслідування в умовах воєнного стану є кращою, ніж унормування процедури продовження строків розслідування на увесь період воєнного стану. Тому що під час продовження строків розслідування до завершення дії режиму воєнного стану не береться до уваги спосіб реалізації суб'єктом розслідування своїх процесуальних повноважень. Тобто виконання формальної процедури продовження строків розслідування внаслідок введення воєнного стану не пов'язано з розглядом питання про ефективність процесуальної діяльності слідчого, прокурора.

У результаті законодавчого закріплення винятково розумного строку для здійснення досудового розслідування під час правового режиму воєнного стану конкретний строк розслідування має визначитися з огляду на ефективність діяльності суб'єктів провадження в умовах воєнного стану, під час проведення бойових дій. Якщо ситуація виконання воєнних дій на певній території дозволяє здійснювати процесуальні дії, то слідчий, прокурор зобов'язані ретельно, швидко,

у найкоротші строки провести розслідування. У випадку, коли неможливо реалізувати процесуальну діяльність через активну фазу бойових дій, процесуальний строк розслідування автоматично збільшується до такої розумної межі, що передбачає можливість проведення ефективного розслідування.

Окреслений підхід до правового регулювання лише розумних строків для здійснення досудового розслідування в період воєнного стану є логічним та раціональним, оскільки враховує питання ефективності досудового розслідування шляхом оцінки конкретних обставин проведення розслідування в умовах бойових дій та відмови від формальних, «паперових» процедур зупинення, відновлення досудового розслідування і продовження строків досудового розслідування.

Отже, зважаючи на те, що кримінальний процесуальний закон містить норми щодо граничних строків досудового розслідування з моменту внесення інформації до Єдиного реєстру досудових розслідувань до моменту повідомлення про підозру та з моменту останнього до закінчення досудового розслідування, пропонуємо регламентувати у КПК України положення про те, що строк досудового розслідування в умовах воєнного стану з моменту внесення даних до Єдиного реєстру досудових розслідувань до закінчення досудового розслідування є винятково розумним та визначається відповідно до ст. 28 КПК України.

Висновки. Аналіз приписів кримінального процесуального законодавства та наукових уявлень свідчить, що правове регулювання строків досудового розслідування в умовах воєнного стану є недосконалим. Недоліки правової регламентації строків досудового розслідування в період воєнного стану обумовлюють ризик зниження ефективності досудового розслідування та необхідність виконання формальних, «письмових» процедур щодо складання процесуальних документів про зупинення, відновлення досудового розслідування і продовження строків досудового розслідування.

Для вдосконалення законодавчого регулювання строків досудового розслідування під час правового режиму воєнного стану необхідно регламентувати винятково розумний строк для проведення досудового розслідування. Такий строк дозволить визначати ефективність досудового розслідування в умовах бойових дій шляхом урахування конкретних обставин здійснення кримінального провадження.

Подальші перспективи наукового дослідження в цьому напрямі вбачаємо у визначенні проблем нормативної регламентації застосування запобіжних заходів у період воєнного стану; з'ясуванні особливостей унормування оскарження рішень, дій та бездіяльності в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 16.04.2022).
2. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо додаткового регулювання забезпечення діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану : Закон України від 03 березня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2111-20#n5> (дата звернення: 16.04.2022).
3. Teteriatnyk Hanna K. Terms of pre-trial investigation in criminal proceedings in conditions of extraordinary legal regimes. *European Reforms Bulletin*. 2021. № 1. P. 87–91.
4. Тетерятник Г. К. Зупинення досудового розслідування у кримінальних провадженнях в умовах надзвичайних правових режимів. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. № 4. С. 343–348. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/03/61.pdf> (дата звернення: 16.04.2022).

5. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану : Закон України від 14 квітня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#n37> (дата звернення: 16.04.2022).
6. Кримінальний процес України: досудове розслідування: навчальний посібник / О. О. Волобуєва, М. С. Городецька, Т. О. Лоскутов та ін.; за заг. ред. В. М. Бесчастного. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2019. 122 с.
7. Лоскутов Т. О. Предмет регулювання кримінального процесуального права : монографія. Київ : Юридичний світ, 2016. 416 с.
8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 16.04.2022).
9. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України № 259/2022 від 18 квітня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259/2022#n2> (дата звернення: 16.04.2022).
10. Лазукова О. В. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2018. 20 с.
11. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Муравська проти України» від 13 листопада 2008 року. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-170575> (дата звернення: 16.04.2022).
12. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Яременко проти України» від 12 червня 2008 року. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-204041> (дата звернення: 16.04.2022).
13. Демчук П. Строки у кримінальному процесі під час війни: у чому проблема? *JustTalk*. 22 березня 2022 року. URL: <https://justtalk.com.ua/post/stroki-u-kriminalnomu-protsesi-pid-chas-vijni-u-chomu-problema> (дата звернення: 16.04.2022).

References

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 13 kvitnia 2012 roku [Criminal Procedure Code of Ukraine of April 13, 2012]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (data zvernennia: 16.04.2022) [in Ukrainian].
2. Pro vnesennia zmin do Kryminalnogo protsesualnogo kodeksu Ukrainy ta Zakonu Ukrainy «Pro poperednie uviaznennia» shchodo dodatkovoho rehuliuвання zabezpechennia diialnosti pravookhoronnykh orhaniv v umovakh voiennoho stanu : Zakon Ukrainy vid 03 bereznia 2022 roku [On Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine and the Law of Ukraine “On Pre-trial Detention” on Additional Regulation of Ensuring the Activities of Law Enforcement Bodies in Martial Law : Law of Ukraine of March 3, 2022]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2111-20#n5> (data zvernennia: 16.04.2022) [in Ukrainian].
3. Teteriatnyk Hanna K. Terms of pre-trial investigation in criminal proceedings in conditions of extraordinary legal regimes. *European Reforms Bulletin*. 2021. № 1. P. 87–91.
4. Teteriatnyk, H. K. (2021). Zupynennia dosudovoho rozsliduvannia u kryminalnykh provadzhenniakh v umovakh nadzvychainykh pravovykh rezhymiv [Suspension of pre-trial investigation in criminal proceedings under emergency legal regimes]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*. № 4. S. 343–348. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/03/61.pdf> (data zvernennia: 16.04.2022) [in Ukrainian].
5. Pro vnesennia zmin do Kryminalnogo protsesualnogo kodeksu Ukrainy shchodo udoskonalennia poriadku zdiisnennia kryminalnogo provadzhennia v umovakh voiennoho stanu : Zakon Ukrainy vid 14 kvitnia 2022 roku [On Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine to Improve the Procedure for Conducting Criminal Proceedings in Martial Law : Law of Ukraine of April 14, 2022]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#n37> (data zvernennia: 16.04.2022) [in Ukrainian].
6. Kryminalnyi protses Ukrainy: dosudove rozsliduvannia [Criminal proceedings of Ukraine: pre-trial investigation] : navchalnyi posibnyk / O. O. Volobuieva, M. S. Horodetska, T. O. Loskutov ta in.; za zah. red. V. M. Beschastnoho. Kryvyi Rih : Vyd. R. A. Kozlov, 2019. 122 s. [in Ukrainian].
7. Loskutov, T. O. (2016). Predmet rehuliuвання kryminalnogo protsesualnogo prava [The subject of regulation of criminal procedural law] : monohrafiia. Kyiv : Yurydychnyi svit. 416 s. [in Ukrainian].
8. Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod (z protokolamy) vid 04.11.1950 [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (with protocols) of

04.11.1950]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (data zvernennia: 16.04.2022) [in Ukrainian].

9. Pro prodovzhennia stroku dii voiennoho stanu v Ukraini : Ukaz Prezydenta Ukrainy № 259/2022 vid 18 kvitnia 2022 roku [On the extension of martial law in Ukraine : Decree of the President of Ukraine № 259/2022 of April 18, 2022]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259/2022#n2> (data zvernennia: 16.04.2022) [in Ukrainian].

10. Lazukova, O. V. (2018). Osoblyvyi rezhym dosudovoho rozsliduvannia v umovakh voiennoho, nadzvychainoho stanu abo u raioni provedennia antyterorystychnoi operatsii [Special regime of pre-trial investigation in the conditions of martial law, state of emergency or in the area of anti-terrorist operation] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Kharkiv. 20 s. [in Ukrainian].

11. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny u spravi «Muravska proty Ukrainy» vid 13 lystopada 2008 roku [Judgment of the European Court of Human Rights in the case of Muravska v. Ukraine of 13 November 2008]. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-170575> (data zvernennia: 16.04.2022) [in Ukrainian].

12. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny u spravi «Iaromenko proty Ukrainy» vid 12 chervnia 2008 roku [Judgment of the European Court of Human Rights in the case of Yaromenko v. Ukraine of 12 June 2008]. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-204041> (data zvernennia: 16.04.2022) [in Ukrainian].

13. Demchuk, P. (2022). Stroky u kryminalnomu protsesi pid chas viiny: u chomu problema? [Deadlines in criminal proceedings during the war: what's the problem?]. *JustTalk*. 22 bereznia 2022 roku. URL: <https://justtalk.com.ua/post/stroki-u-kryminalnomu-protsesi-pid-chas-vijni-u-chomu-problema> (data zvernennia: 16.04.2022) [in Ukrainian].

Loskutov Tymur,

Doctor of Law, Professor

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2686-9201>

LEGAL REGULATION OF THE TERMS OF PRE-TRIAL INVESTIGATION IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW

The article is devoted to the study of the legal regulation of pre-trial investigation in martial law. In the course of posing the problem, it is noted that the combat situation necessitates special legislative regulation of criminal procedural terms. It is emphasized that it is important to consider the issue of legal regulation of pre-trial investigation in martial law. An analysis of recent research and publications on relevant issues indicates that there are still controversial issues regarding the legal regulation of pre-trial investigation in martial law, which require scientific study. In the course of the presentation of the main material it is noted that the improved regulations on the suspension of the procedural terms of the special procedure of criminal proceedings due to the legal regime of martial law are generally perceived positively. It is noted that the legislative consolidation of the grounds for suspending the pre-trial investigation, which is associated with the impossibility of carrying out procedural activities during martial law, seems to be quite useful for the practice of criminal procedure. Attention is drawn to the imperfection of the legal regulation of the institution of suspension of pre-trial investigation in general. It is emphasized that the legal regulation of the suspension of pre-trial investigation entails the risk of violation of the right to a reasonable time of criminal proceedings (the right to a fair trial) and the risk of reducing the effectiveness of criminal proceedings. It is determined that the regulation in the criminal procedure law of suspension and resumption of pre-trial investigation in martial law is impractical for the following reasons: there is a risk of reducing the effectiveness of pre-trial investigation; the need to perform formal work on the preparation of procedural documents. It is stated that the optimal way of legal regulation during martial law is to regulate only a reasonable period of time for the pre-trial investigation. It is emphasized that a reasonable period of pre-trial investigation is more relevant to the situation of hostilities than the deadline (clearly established) period of pre-trial investigation. It is generally concluded that the legislative regulation of an exceptionally reasonable time for pre-trial investigation will determine the effectiveness of pre-trial investigation in hostilities by taking into account the specific circumstances of criminal proceedings.

Key words: terms of pre-trial investigation; suspension of the pre-trial investigation; reasonable terms; effectiveness of the investigation; legal regulation; martial law.

Надіслано до редколегії 27.04.2022
Рекомендовано до публікації 10.05.2022